

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 110 Lei pe an.
„Foia Interes.” (4 pag.) 75 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 150 Lei pe an, — 75 Lei pe jumătate de an, — 40 Lei pe 3 luni.

Foaie pentru popor.

Apare **JOIA**

Director: **Ioan Moța.**

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.

Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

O ÎNTREBARE

guvernului „național”-liberal:

Adevărat e sau nu e adevărat, că pe studenții români, îndată ce, jigniți și provocați, și-au arătat așa cum i-a tăiat capul în clipa aceea, toată revolta sufletului lor pe drept îndurerat și îngrijorat, spărgând niscai geamuri, — i-ați arestat pe loc și-i țineți de luni de zile închiși nejudecați, — nu numai pe cei dovediți vinovați, ci și pe cei fără nici un temei bănuiți și cu nimic dovediți?, — și, față cu asta:

— adevărat e sau nu e adevărat, că pe elevii de liceu jidani, cari au spart la Cernăuți nu ferești, ci capul unui Profesor universitar român trimis dela Iași în serviciu de examinare, — și dovediți că au luat parte la huiduiala și spargerea capului lui, — nu i-ați închis nici o zi, ci aceia și azi, după un an și jumătate, sunt liberi și nejudecați?

*De când, în această țară, stăpânirea românească este numai pentru studenții români **ciuma**, iar pentru ucigașii jidani — **muma**?*

ALTĂ ÎNTREBARE

către dl Ministru de Justiție, și către Consiliile de Războiu.

Când nainte cu 2—3 ani, mișcările studențești se întetiseră, — Ministrul Mărzescu a adus repede legea zisă a „Micului Parchet”, care obligă instanțele judecătorești, să judece în foarte scurt timp, în 8—10 zile, pe cei arestați ca încălcători ai opreliștilor cutari și cutari. Tulburări de felul celor studențești, cad în șirul acestora.

Și „micul parchet” așa și făcea și face. Inte te ia de guler, dar inte te și judecă, — nu te ține închis cu lunile, pentru ca apoi să zică: Ești nevinovat, pardon!...

Dacă tinerii arestați, — unii poate pe drept, cei mai mulți pe nedrept, — pentru tulburările dela Oradea și Cluj, ajungeau pe mâna „micului parchet”, a judecătoriei civile de care se ține judecarea lor, — ei erau demult sau lăsați liberi, sau osândiți.

Cred Consiliile de Războiu, că ele nu au aceeași datorie morală și legală (și dacă legea micului parchet a scăpat din vedere a le obliga și pe ele la același lucru), să se poarte față cu acești tineri, — cari nu-s hoți, nici criminali în nici un chip! — *oșa cum s'ar purta judecătorile civile în temeiul legii micului parchet?*

Pentru D-zeu! Dar tinerii azi arestați sunt închiși de o lună de zile trecută, — și pe cei mai mulți li veți găsi nevinovați!

Cine le răsplătește amarele lor suferințe de ședere în închisoare pe deoman?

Și, dlor judecători ai armatei, nu uitați vă rugăm, că acești tineri, — chiar și cei pe cari li veți osândi, fără ca „osânda” să-i păteze cătuși de puțin!, — sunt luptători pentru dreptul nesocotit și batjocorit al neamului românesc în țara lui. Nu-s vagabonzi, nici mișei, ci-s luptători!

Se poate ca acest adevăr să scape vre-unui judecător militar din vedere?

Cei mai mulți din acești tineri — dacă nu toți, — ar trebui îmbrățișați, nu descurajați!

ROMÂNII!

Când vedeți toate nedreptățile ce le face studențimii patriote guvernul (și împotriva căror nedreptăți nu-și ridică glasul nici un partid de împotrivire, opoziție), — gândiți-vă la următorul lucru:

Zeci de studenți sunt osândiți la mai multe luni de închisoare și aruncați afară din Universități, pentru că au apărat cinstea și dreptatea Neamului! Dacă li vom lăsa fără hrană încălzit și ajutor, pradă lipsei, gerului și năcazurilor. — vor eși din închisori răpuși trupește. De aceea TRIMITEȚI, CĂT MAI GRABNIC, AJUTOARE ÎN BANI, pe adresa „Libertății”, pentru ca cei în suferință să nu se simtă cu totul părăsiți de poporul pentru care au luptat jertfindu-se. — În acest scop vă punem în acest număr mandate postale, pentru a ușura trimiterea banilor. Scrieți pe cupon: „PENTRU STUDENȚII ÎNCHIȘI”.

Un ministru

cu mare vază.

E ministrul nostru Titulescu. — Un fel de Venizelos al Grecilor. — Numai să n'aibă și „norocul” lui Venizelos...

Din sinul popoarelor mai mici, rar s'a ridicat câte un bărbat politic, care să aibă în statul bărbatilor politici al marilor state, un cuvânt greu, ascultat și primit cu bine de acei atotputernici. Doar Venizelos al Greciei fu, în anii războiului, bărbatul cu uriașă vază, care deși vorbea în numele unui popor mic, era ascultat de toți Diplomații (Ministrii) statelor celor mari, și i-se împlinea aproape tot ce cerea pentru poporul său, pentru țara sa!

— În felul său, și dacă nu în aceeași măsură, — așa s'a ridicat printre băbății politici ai străinătății Ministrul nostru de Externe Titulescu, făcut ministru al țării în străinătate de răposatul Take Ionescu, și primit acum și de liberali la acel post înalt. Titulescu își măsură în fața Ligii Națiunilor armele cu închipuitul și trufașul grof Apponyi al Ungurilor, și îl bătu la Geneva. Când fu să stee de nou față, tot pentru cererile nedrepte ungurești, ministrul Titulescu fiind bolnav, Chamberlain ministrul Angliei la sfatul Ligii, aflând că Titulescu nu poate veni fiind bolnav — a spus: Amânăm desbaterea, dacă Titulescu nu poate veni!... Și cererea Ungurilor ca să se desbată procesul și fără de Titulescu, cu alt apărător român, — a fost respinsă. Ministrul englez ține să vadă și să audă — pe Titulescu!

Acum că s'a însănoșat, a plecat iar în străinătate, pentru a netezi multe din câte sunt de netezit în fața celor hotărâtori, din statele mari, în treburi ce privesc România.

Întâiul drum l'a făcut în Italia, între care și noi, se iscaseră oarecari mici neînțelegeri, cari puteau duce la mai mari. Ei bine, Titulescu a fost primit în Italia, cu onoruri (cinstire) și luări aminte, cum rar se dau. Mussolini, dictatorul Italiei de azi, l'a primit și a stat cu dînsul de vorbă două ciasuri întregi. ca semn de mare luare aminte și ascultare. Apoi l'au dus la Regele, care l'a primit foarte călduros și a stat de vorbă aproape un cias. În aceeași zi seara, Mussolini a dat o masă de gală (de paradă) în onoarea lui Titulescu și a însoțitorilor săi, soli ai României surori.

— Din Italia trece în Franța, care încă mai sunt de netezit unele năcazuri, rămase din timpul războiului, mici datorii, mici socoteli, pe cari țara n'a mai ajuns să le reguleze. Lucrurile sunt înainte pregătite, încât Titulescu numai va spune cel din urmă cuvânt și pune iscălitura. E așteptat cu plăcere și bucurie și în Franța.

Din Franța va trece în Germania și de aci în Anglia, — netezind peste tot locul nevoi ce mai sunt neîmpăcate între acele state și noi.

Deși e încă numai în Franța, — zierele din Germania și din Anglia scriu despre venirea lui Titulescu și-i dau tâlc și însămnătate.

El face cinste diplomației românești (care are încolo și destule săcături în rîndurile ei), și țării îi face slujbe prețioase.

*

E interesant cum se adeverește, că „diplomaților” (băbăților politici în slujba țării față cu alte țări) le-a dat Dzeu limbă ca să-și ascundă gândurile... Pe Titulescu iute l'au impresurat gazetarii italieni și-au început a-l trage de limbă să le spună câte ceva din politica mare a României ori a lumii. l'au pus 3 întrebări și vedeți numai ce le-a răspuns:

— Ce credeți, Excelență, despre întoarcerea Principelui Carol în România?

— Asta nu face atâta bătaie de cap poporului român, cât... gazetarilor, — a răspuns ministrul, (prin ce nu le-a spus nimic!).

— Ce ne puteți spune despre Regele Mihai?

— Se află bine, se joacă mult și nu face greutăți miniștrilor săi...

— Dacă credeți, dle Ministru, că va izbucni în curând un nou războiu?

— Pacea, a răspuns ministrul român, e totdeauna numai o pauză între un războiu și altul...

(Adecă: iar nu le-a răspuns nimic).

„Lupta de răsturnare”

pornită de partidul național-țărănesc împotriva guvernului liberal, are să fie foarte zgomotoasă de acum până la 4 Martie. În cele mai apropiate zile vor urma, unele după altele, acum în scurt, vre-o 22 adunări după o altă sau de-odată; adunările pe județe, — apoi vin cele pe ținuturi la următoarele date (statorite mai nou la București de sfatul parlamentarilor):

Întâia adunare a Moldovei la 29 Ianuarie în Iași, (asta a fost acum Duminecă); — a Țării Făgărașului va fi la 5 Februarie în Făgă-

raș; — a Olteniei la 12 Februarie în Craiova; — a părții de Miazănoapte a Ardealului la 19 Februarie în Cluj; — a Munteniei la 26 Februarie în București; — și, cea din urma, a tuturor ținuturilor, la 4 Martie la Alba Iulia.

Mulți din fruntașii național-tărăniști cred cu tărie, că guvernul nu se va putea ține pe picioare după cele dintău mari adunări populare, ci va pleca înainte de adunarea dela Alba Iulia. Dar liberalii spun că — nici prin gând nu le trece. — Ei stau pe locul lor și pregătesc legile de lipsă țării și fac ce pot mai bun, după a lor cunoștință și știință, pentru țară.

Printre național-tărăniști sunt cei mai mulți, poate 90 la sută, foarte încrezători, — dar se ridică și unii temători că n'o merge lucrul așa de ușor.

Bate la ochi, că chiar din cercurile conducătoare s'a lăsat vorbă să nu i-se mai zică: mișcare de „răsturnare“, ci de arătare a voinții mulțimilor, — pentru ca doară Regenta să țină samă de această voință și să ceară guvernului să lase altora locul, — celor pe cari îi cere așa de furtunatic poporul.

Deocamdată lucrul e așa, poporul e foarte dornic de a vedea odată la cârmă țării și pe partidul național-tărănesc, ca să vadă dacă el ar putea aduce o viață mai mulțumită în țară? Și în credința, ca prin guvernul acestui partid s'ar ajunge la rivnitul „mai bine“, il cere și il va mai cere, tot mai tare.

*

ADUNAREA DELA IAȘI

Duminecă 29 Ian. s'a ținut la Iași adunarea regională a partidului Național-Tărănist, în sala „Sidoli“. Au luat parte delegații din toate județele Moldovei și toți fruntașii partidului. Ceeace au vorbit fiecare este în câteva cuvinte aceasta: țara e nemulțumită de liberali, de alegerile silite ce le-au făcut și de felul lor de a conduce treburile țării. Deaceea cer plecarea neîntârziată a guvernului și aducerea la cârmă a național-tărăniștilor cari vor conduce țara așa ca să mulțumească pe toată lumea.

S'a votat o „moțiune“ (scrisoare) prin care se cere Regenței să ia puterea guvernului.

Incolo n'au fost tulburări ori neorândueli, nici plângeri din partea naționalilor-tărăniști că guvernul ar fi împiedecat lumea să vină la adunare. Totul s'a petrecut în liniște, afară de mici neînțelegeri, fără mare însămnătate.

Sunt așteptate acum celelalte adunări ce vor urma în alte orașe, pentru-ca Regenta să vadă că în toată țara național-tărăniștii cer venirea la guvern și alegeri libere.

Ce vor hotărâ apoi cei de sus, vom vedea abea în Martie.

Cel-ce nu-și murdărește hotelul, cu — ofițeri români..

Avem zeci de studenți români în arestul militar din Cluj, duși pentru a fi judecați de ofițeri români, pentru-că și-au ieșit din fire și au spart ferestrele mai multor jidani la Oradea și Cluj.

Domnii ofițeri-judecători ai atător buni tineri români, ar fi bine să iee știre de ce a spus la Oradea acela care el a început provocarea (zgândărirea și vătămarea) studenților, ca să-și iasă din pacea și liniștea lor, proprietarul hotelului „Park“:

Weisslowits. Cetiți în „Universul“ (un număr de curând, din Ian.), ce spune vestitorul unei foi streine „Hat Vaterland“, care vorbind de cele întâmplate la Oradea, spune și cine e Weisslowits:

„El desprețuește pe Români (spune vestitorul ziarului strein, după ce a vorbit el însuși cu Weisslowits). Nu primește nici odată ofițeri români (în hotel), afară de ofițeri de Stat Major. Locotenenții și Căpitani nu capătă camere (odăi) în hotelul său. Căci nu voește — spune dânsul — să i-se murdărească hotelul“..

Și azi ofițeri români strâng în asprimea închisorii lor pe studenții români, pentru că s'au revoltat împotriva unei atât de obraznice provocări. Încă o să osăndească domnii ofițeri pe cei 2 studenți cari, — după ce el, Weisslowits, i-a lovit întâi, au sărit la el și i-au dat o bătaie prea vrednică.

Dar dacă domnilor judecători nu le e destul vorba din gazeta arătată, să iee „Infrățirea Românească“, numărul 7 dela 1 Febr. 1928 și vor afla acolo „Ordonanța definitivă“ a Curții Marțiale a Diviziei II Vânători, care arată că în 1920 același Weisslowits a vătămât obraznic pe alt ofițer român, pe substitutul de Comisar Regal, subl.-Ghițeanu, trimis la el în cale de slujbă, oficios, aproape dându-l afară și întorcându-i spatele, că: „n'am timp să vă ascult, că mi-se răcește mâncarea“..

Luându-se despre toate proces verbal și invitat să iscălească și el, a spus: Nu iscălesc, n'am încredere în justiția română (în judecătoriiile românești)! — A fost pentru asta pedepsit cu 3 luni închisoare și 3000 Lei amendă în bani. (Iertat prin „amnestia“ ce a urmat).

Așa era acest locuitor al României la 1920 așa în 1927, așa azi.

Când studenții români veniți la Congres s'au dus să ceară și ei câțiva camere și erau îmbrăcați în costumul național, le-a spus obraznic: N'am camere (odăi) pentru țărani!..

Iacă de unde a pornit jignirea și vătămarea.

Pentru un astfel de păcătos, să fie încă judecați studenții români, de către ofițeri români?

Minunata arătare a Domnului Isus Hristos în închisoarea dela Cluj, în fața studenților arestați.

Intr'o odaie a închisorii militare din Cluj se află închiși 11 studenți. Aceștia, vorbind Sâmbătă seara, în 21 Ianuarie a. c., despre suferințele Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos pentru dreptate, și despre aceea că până și El, Dumnezeu, care era pilda blândeții, a fost silit să pună mâna pe biciu și să alunge pe Jidovii negustori din Templu, — deodată se opriră înspăimântați: În fața lor, pe o poliță, apărură dintr'odată, viu și bine văzut, capul Mântuitorului, plecat puțin într'o parte, alb ca marmora, cu cununa de spini, și privindu-i blând și mângâietor cu cereștii Săi ochi vii. Atunci toți cei 11 studenți, credincioși și necredincioși, căzură în genunchi și se rugară, speriați dar și fericiti de minunea ce o vedeau.

Toți cei 11 stau mărturie că n'a fost o părere înșelătoare, o înfățișare ștearsă, ci capul viu și bine văzut al Mântuitorului. După ce s'au rugat îndelung, cereasca arătare tot nuse șterse încă ci îi privea mai departe, nespuns de dulce, până într'un târziu când pieri.

Intâmplarea aceasta minunată a fost apoi repede povestită tuturor, întărită de toți cei 11 studenți cari au fost de față la minune, și povestirea ei o puteți găsi mai pe larg în nrul dela 1 Febr. al revistei „Pământul Strămoșesc“ dela Iași.

Nu mai încapă îndoială că a fost o adevărată arătare a Mântuitorului, venit să întărească o mână de tineri prigoniti pentru dreptate, și lupta lor sfântă. Vom mai scrie despre această minune.

Din viața Partidelor.

ÎNDÂRJIREA E MARE!

Ținând seamă de cuvintele pe cari dl Iuliu Maniu le-a spus la consfătuirea fruntașilor partidului, în ajunul deschiderii parlamentului, — trebuie să vedem că îndârjirea luptei pentru răsturnarea liberalilor dela putere, e foarte mare.

Dl Iuliu Maniu, în firul plănurilor de luptă, a alegerii mijloacelor, arătării măsurii până unde trebuie mers în această luptă, — a spus de-odată:

— Voi lupta până vom învinge, chiar cu jertfirea persoanei mele fizice!

Ceea-ce însămnă: Dacă va fi de lipsă, își va pune peptul în fața puterii ce ar cerca să le stea în cale, primejdindu-se pe sine însuși în orice chip!

Și dând firește, prin asta, îndemn și pildă și celorlalți din jurul său, că ce ținută trebuie să aibă!

Dl Sever Bocu, un conducător bănățan al partidului, a spus la rândul său, în Bănat:

— Nu ne rămân decât două căi: Biruința sau temnița!

Așadar se prorocesc lupte înverșunate. Bate la ochi și faptul, că, pe când toată lumea se așteaptă, ca chiar la deschiderea parlamentului, național-tărăniștii să se ridice viforoși împotriva guvernului, — nici nu și-au deschis gura. Sfătuiau într'altă parte. Ca și cum ar zice: Avem noi lucru mai mare de făcut. Iți coacem noi alte plăcinte!

*

— Partidul dlui N. Iorga a ținut o adunare bine reușită la Braila, alta la Galați, și d-sa se arată plin de încredere în viitorul partidului, de care țara va avea încă nevoie (trebuință). A repetat că cu partidul național-tărănesc nu are decât înțelegere pentru a-i ajuta în lupta de înlăturare a liberalilor dela guvern, dar încolo nimic. „Nu ni s'a îmbiiat nimic, nu am cerut nimic, nu am îmbiiat nimic“, — a spus dl Iorga. Căci dacă ar fi să conclucram mai departe ar trebui să stăm mult de vorbă cu acest partid, a zis d. Iorga. Adecă ar avea de cerut să se îndrepte multe din cele pe cari d-sa le vede și nu-i plac, în ținuta și lupta acestui partid.

La 270 case — 7 crășme!

— STĂRI INGROZITOARE! —

Satul Curtea din Bănat (jud. Severin), e un sat cu Români buni și isteți, cari cetesc bucuros, cântă voioși în cor mare, ca toți Bănățenii.

Mult ai putea face cu acești oameni și ei ar putea spori în mult bine. Mai ales că au și un preot zelos, voitor de bine, pe părintele Petru Iana.

„Dar, ne scrie un cetitor al nostru, — avântul curat e primejduit

prin cele 7 cuibare de otravă, 7 crășme, ce avem în acest sat mic.“

„Și cum răul e mai ispititor ca binele, merg ei oamenii la sfânta biserică, dar se abat „pe-o clipă“ și la casa ispitelor ce le stă cu ușile și ferestrele deschise, ca niște brațe chemătoare... Și-apoi ce-a tocmnit sfânta biserică, în mulți — întoarce pe dos crășma, casa diavolului“..

Nu mai dăm aci din scrisoarea cuminte a cetitorului nostru de acolo. Adăugăm numai atâta:

„Cum nu bate Dzeu pe Administratorul Financiar, pe subprefectul, pe Primpretorul și pe Notarul, ba și Primăria, cari știu de această ticăloșie, că adecă s'au pus 7 crășme într'un sat de 270 familii, adecă tot la 40 de case (cam la 150 de suflete, socotind și copiii) — o crășmă! Că e împotriva legii, — dar mai ales împotriva ori-cărei purtări de grijă de acest bun popor! Asta înseamnă a voi de-adreptul îndobitocirea (care e urmarea beuturii) și peirea țărânimii!

Să vie odată legea cea nouă a beuturilor, plănuită de guvern încă demult, care dă cam la 1000 de suflete o crășmă. În Curtea fiind ceva peste 1200 suflete, va mai fi o singură crășmă, — nu 7 ca azi.

Administrației aceluși ținut să-i fie rușine de stările din Curtea!

Dacă te lei după — Blatt.

S'a înființat în Cluj abia de vreo 2 ani o bancă nouă și mare, „Băncile Unite“ (din 2 mai slabe de mai înainte), cu capital de 10 milioane Lei. În capul întreprinderii se pun doi „Directori“ meșteri și dulci la vorbă, dl Ignatz Blatt și Dr. Hugo Semlyén, amândoi din neamul cel bun știți d-voastră.

Și s'au dat pe lângă oameni de frunte Români, să între în Direcția Băncii lor, că vor avea așa și așa viitor și câștiguri! Și au zăpăcit de cap cu făgăduințele lor scilicicioase, pe dnii Dr. E. Dăianu să fie Președintele Direcției, iar membrii în Direcție dnii I. F. Negruț, Președintele Camerei de Comerț, Cristea Simionescu, Secretar gen. în Ministerul de Finanțe, Dr. Mihai Șerban, Directorul Academiei Agricole, Nic. Teohari, Dir. la Banca Românească din Cluj, V. Dimitriu, Administrator Financiar, Dr. I. Toza sub dir. în Min. de Finanțe, Dr. A. Tanasescu, profesor, și încă vreo doi, — tot oameni cu scaun înalt între Români.

Au atras apoi pe mulți Români, chiar de frunte, să-și ducă banii lor ca „depunere“ aci că le dau camețe mari!

Și așa s'au știut viri la Banca Națională, la Banca Românească, la Marmorosch-Blank, la Chrisovloni, că au căpătat și dela acestea împrumuturi mari, pe de zece ori cât era capitalul Băncii lor.

În doi ani de zile au dat banca de mal, cu o pierdere de peste 50 milioane, — puse mare parte bine de ei.

Perd numitele Bănci sume mari, dar perd oameni singuratici foarte mult. De pildă: Dl Barbul, Director la Biblioteca Universității a depus aci 600.000, din care știe Dzeu de-o mai vedea ceva; un profesor român Capidan 500.000, deputatul Poștea 400.000, d. Gh. Sion 300.000, d. Zaharia 100.000, — și alții după ei..

Iacă ce însămnă să ai încredere în oameni ca jupân Blatt și să duci banii la bănci streine, lăcomind la camețe mari..

AJUTOARE

pentru STUDENȚII din închisori și spitale.

Din Nrul trecut . . . 300 Lei
 Au mai dăruit:
 Ion Bogdan, com. Vaslui 150 Lei
 Dr. Al. Popescu, Vaslui . . . 100 Lei
 De tot, până azi: 550 Lei

Banii s'au trimis, deocamdată studenților din închisoarea Cluj. Se vor trimite pe rând, la toate închisorile îndopate cu studenți.

In parlament

ZILELE DE RĂFUIALĂ

— 26 și 27 Ian. —

Joi în 26 și Vineri în 27 au fost zile de răfuială. Vacanța parlamentului grămădise multă ciudă în suflète și aceea trebuia descărcată. S'a descărcat și oamenii s'au ușurat, încât au rămas aproape împăcați acolo în Adunarea Deputaților. (In schimb s'a pornit harța afară, în adunările de prin țară!).

În 26 s'a deschis improșcarea ca din guri de mitraliere:

A început deputatul Ioan Iteșcu, național-țărănesc, invinând guvernul pentru felul plin de volnicii în care s'au făcut alegerile în județul Ilfov. Arată că față de astfel de purtări a deregătorilor, e prea îndreptățită „rezistența cetățenească” (de care am scris, că e: a nu asculta de deregători, când afli că s'nedrepti). Așadar se pune în vedere o împotrivire care e hotărâșe cu revoluția!

Răspunde ministrul de Interne Duca. Se mestecă în cuvânt Al. Vaida, Mirto, Șt. C. Pop, certând guvernul că nu ține legile ci chiar el le calcă. Duca nu se lasă, își aruncă vina unii la alții. Pr. Imbroane se ridică împotriva partidului național-țăr. care crede că tot poporul din Ardeal și Banat e cu el, — ceea ce nu-i adevărat! Lui Imbroane îi răspunde Șt. C. Pop; închee Duca, spunând că țara numai poftă de „revoluție” nu are, ci de muncă și înaintare. Guvernul spre asta se silește să o conducă.

— În șed. dela 27 Ian. (Vineri) a venit răfuiala cea mare:

Dep. Istrate Micescu (liberal) cere samă Partidului Național-țărănesc, care și-a trimis pe 3 oameni ai săi Mihai Popovici, Madgearu și Răducanu în străinătate, ca să lucreze împotriva la aceea ca țara să capete împrumutul despre care e în târguială cu piețele de bani franceze și engleze, — împrumut pe care l'ar folosi la aceea, ca să stabilizeze prețul Leului, să îi dea propta de aur care să-l țină pe loc, să nu tot urce și coboare. Acest lucru ar fi de mare bine pentru țară că știe tot omul, și cel din țară și cel din afară, ce ban are, cu ce lucrează. Și alte țări au făcut așa. Și acum, când guvernul e pe cale a face să fie și la noi așa, luând un împrumut de sprijinire, — oamenii partidului național-țărănesc se duc să spună străinătății: Nu dați, căci în țară nu-i nimic statornic, nu se poate statornici nici Leul; n'aveți încredere în guvernul liberal, așteptați până venim noi la putere, că vă iese mai bine!..

Dar zice Istrate Micescu, nu partidul liberal cere împrumutul, ci România! A lucra împotriva împrumutului care să statorească prețul banului țării, e a lucra împotriva binelui țării și a toți locuitorii ei! — Răspunde Madgearu, se-

cretarul Partidului național-țărănesc unul din cei ce a umblat în străinătate și s'a întors numai acum. Spune că n'a mers anume să lucreze împotriva împrumutului, ci ca să lămurască străinătatea, pe unii bărbați politici și pe unele mari ziare (gazete), despre stările din țară, căci liberalii prea umpluseră lumea cu știri, că numai partidul lor e partid de conducere în țară, celelalte numai umbre. Și i-a lămurit pe toți despre puterea Partidului național-țărănesc sprijinit de popor. Despre împrumut, recunoaște că a spus, că partidul liberal, ales cum se știe, nu e el chemat să lege țara cu un nou împrumut. Dar (aci a întors'o spre bine, după cum avea îndrumarea și înțelesul dela conducerea partidului), — dar, spune, am zis și aceea, că — dacă împrumutul se va face, îl vom recunoaște și noi, — dar vom chema la răspundere pe cei ce l'au încheiat în condiții (puncte de învoială) mai grele decum am fi putut o face noi...

Această declarație, care e o reparare a lucrării în străinătate împotriva unui împrumut Țării, — a liniștit mult sufletele, și hărțuiala, deși a mai ținut, nu mai era așa de înveninată.

A vorbit și d. Iuliu Maniu, arătând că dsa n'a fost nici odată, nu e nici azi, împotriva „Monarhiei” (a formei de domnie cu un cap încoronat în fruntea țării) ci e chiar pentru asta, nu cum i-se scosese veste că a spus unui gazetar francez (cu care a vorbit prin talmaciu, fiindcă dsa nu știe francezește), că ar fi pentru — republică! În privința împrumutului e de aceeași părere cu ceilalți.

Ședința s'a încheiat cu un fel de pace, — căci s'au spulberat mult veștile rele ce se daseră.

Sâmbătă d. a. s'a început desbaterea Legilor înaintate de guvern.

Din alte țări.

ȘI CAILE FERATE FRANCEZE

au încheiat socotelile pe anul trecut, cu — pierdere. Au ce au vremile noastre, de nu mai merg lucrurile bine nici în țări cu mai bună rânduială ca a noastră, — dar mi-te în a noastră, unde lucrurile erau cam așa și mai înainte?!

Totuși Ministrul Comunicațiilor (drmurilor), e de părere, că prețurile de călătorie sau de cărașie cu trenul, — nu se pot urca...

O FI VRÂND ITALIA CEVA?

Din faptul că Italia trimite pe ascuns arme Ungariei, și că ea însăși se înarmează din greu, având fabrici de arme bune și destule, — lumea a început a o bănuși, că tot are de gând să atace pe Jugoslavia, pe care ar vrea s'o dea napoi dela Marea Mediterană, dorind să fie ea singură stăpână pe acea mare. Și pentru un astfel de pas al ei, i-ar fi bună Ungaria, să atace și ea pe Jugoslavia... De aceea îi face rost de arme și de ce trebuie.

Că lucrul nu-i curat, se vede și din alte semne cel puțin ciudate:

La Roma s'a înființat chiar acum o Asociație (însoțire) culturală italiano-maghiară! Și noua ortăcie are chiar dintru început, filiale (sucursale) în Milano și încă într'un oraș. La constituirea (adunarea de înființare) a societății, au luat parte persoane înalte din viața politică și culturală italiană și ungu-

lătutul semn de viață al noii so-

cietăți va fi: un șir de coferințe (vorbiri cu cercetări amănunțite) despre Unguri și însemnătatea lor...

Interesant: În marele războiu Italia fu alătura de Sârbi, și se bătău scoțându-și ochii cu Ungurii pe Isonzo, — azi ea se pupă cu dușmanul de ieri și ar suci gâtul tovarășului de arme... Din pofta de stăpânire a încă unui petec de țarm de mare...

NOUȚĂȚI

Cercetare împotriva unui fost Ministru. Dușmănia aprinsă dintre partide, a îndemnat pe mai mulți deputați naționali să ceară cercetare asupra felului cum fostul Ministru I. Lupaș (trecut la Averscani) și-a purtat slujba. Că ei au auzit că făcuse o comandă de lucruri medicale pentru spitalele din țară, cu mult mai mare decât trebuia, și cu prețuri mult prea mari, — ceea-ce arată că aci n'a fost lucru curat. Liberalii fiind vorba de un averescan, au spus: fie, n'avem nimic împotriva. Cercetați... Așa s'a hotărât în „Secțiile” Camerei, cari pregătesc cele ce s'a aducă spre desbatere în adunarea deputaților. Lumea e curioasă (dornică a afla) ce o să iasă din toată această „cercetare parlamentară”. Căci Miniștrii sunt totdeauna coperiți prin părerile date nainte de specialiștii lor.

Științele Asociației la Brad. Despărțământul Brad (județul Hunedoarei) al Asociației (Astra) și-a pus un gând frumos: Să înzestreze toate comunele cu Biblioteci populare așezate, pe cât se poate, în „Case Naționale”, — fântâni cu izvoare fermecate pentru luminarea satelor. În acest scop pe 2 Februarie e conchemată la Brad o adunare culturală, cu care prilej, — printre alte chibzuiiri și sfătuiri, se vor ținea și două conferințe: dl avocat Glava despre „Vetrele destinate Caselor Naționale”, iar zelosul dl prof. de muzică Pârveu, despre „Însămănătatea Bibliotecilor și Caselor Naționale”. — Toți fruntașii satelor Zărandene, să grăbească a lua parte, căci la lucru bun vor conlucra.

Alt rând de iarnă foarte grea s'a lăsat asupra Germaniei pe la 22—25 Ian. A căzut zăpadă foarte multă, încât, spun știrile din Berlin, trenurile pot circula (umbla) numai cu foarte mari greutate și întâzieri. — Cam așa se vestește că e în America pe la New-York, 23 grade Celsius, de frig. Și viscole furioase. — La noi în țară, fără viscole, dar iarna se ține încă puternică.

Tifos exantematic în țară. În județul Dorohoi (Moldova) s'au ivit în satul Dumeni 4 îmbolnăviri de tifos exantematic, — boala lipsei negre și a necurăteniei... Și încă câteva puncte din Moldova. O îmbolnăvire nouă de acest tifos s'a aflat la Chișinău (Bas.) în suburbia „Tăbăcăria”.

Județele n'au încă bugete pe 1928. Abia în Februarie se vor stabili și întări de Ministeriu și buge-

tele lor. Pân'atunci plățile și cheltuielile se fac așa, ca avansuri, de unde poate județul.

Ce nerinduială, Doamne! La 31 Decembrie trebuiau să fie revăzute, încheiate, întărite, toate bugetele, și al statului și ale județelor și ale comunelor! Și ele nici în Februarie nu sunt! Cei din Ministerie au alte treburi mai grabnice...

Caut loc de pădurar ori alt serviciu. A scrie la Toader Loghin, pădurar, Ignești, p. Șebis, jud. Arad.

DARE DE SEAMĂ:

În ajunul Anului-nou, corul bărbătesc ort. rom. din Secușigiu a umblat pe la casele românilor felicitându-i, iar ceea ce s'a încasat, s'a hotărât, din partea corului, să se trimită, Cercului Academic Bănănean ca ajutor pentru zidirea căminului stud. Bănănean la București. S'a colectat 200 de Lei și un dolar. Numele dăruitorilor nu le putem publica din lipsă de loc. Ori ce control se poate face la Dnii Petru Pistrui, conducătorul corului și Antoniu Vărădin, casier.

Mulțumită publică. Dl Locot. Savel Horceag, șef al orchestrei militare din loc a binevoit să pună la dispoziția Direcțiunii școlii primare de fete a Statului din loc suma de Lei 1300 (una mie trei sute) pentru ajutorarea elevelor sărace dela această școală din venitul concertului religios aranjat de dsa cu concursul societății intelectualilor din loc. — Primească deci și pe această cale cele mai călduroase mulțumiri.

Const. Balou, președ. côm. școl.

Dela Societatea „Principele Mircea”, Orăștie. Cu ocaziunea Crăciunului la Dispenzarul Societății s'au distribuit rochițe gris zachăr etc. pentru 55 copii sugaci. — Se aduce mulțumită Stim. Doamne din Comitet cari au bin voit a coase rochițele tot asemenea și fetelor ortodoxe și D-șoarei Bogdănescu. Dna Matiana Vlad a dăruit cu această ocaziune pud. ă, biberone, borax etc. Dna Directoară Hermina Mihuleț, 4 peptare și 6 căițe. Dna Colonel Florian 100 Lei. Dna Cioca o rochiță. — Li se aduc cele mai calde mulțumite.

În ședința Comitetului din 29 Nov. 1927 s'a ales cu aclamațiune ca membră de onoare a acestei Soc. Dna Dr. Erdely.

D-na Dr. Deac, prezintă. Const. Tîșu, secretarul Societății.

Posta Redacției.

Vasile Gurgut, Vrâniuți. Am primit banii pe abonament și calendare. La ceilalți doi de asemenea le va merge foaia regulat.

Vasile C. Breazu, Laz. Dela noi foaia vă merge regulat. Vina e desigur la poștă. Nr. 1 și 4 i-am trimis din nou.

Preot G. Zaharie. Dela noi foaia Vă merge regulat. Doar că era scris că sunteți învățător. Acum am corectat „preot”. Rog scrieți-ne cum vă vine de-acum.

Conzurat: Damian, pretor.

De vânzare.

Casă cu grădină și pământ arător, fânate și pădure având cam 8 jugăre. — în comuna Bucium. Casa este la loc bun pentru prăvălie. Vânzător:

Gheorghe Gheorghita

1974 1-2

Căstău (p. Orăștie).

Beția

Ciud voste a scăpa de patima această uricioasă, să întrebuințați „Antidotul Vértés”, acțit legal, preparat de mult încercat, care desguștă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „VULTURUL ABB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Boale de STOMAC

de tot felul ca: lipsa de apetit, mistuirea grea, catarul de stomac, acroala, greața și vomarea, sgârcl de stomac și peste toate greutățile și slăbiciunile stomacului, se înlătură prin

Esența de STOMAC „Vértés”

4 sticle 540 Lei prin ramburs.

„CRIȘANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Brad (jud. Hunedoara).

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „Crișana“ sunt invitați prin aceasta să participe la

a XX-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Joi în 15 Martie 1928 la orele 3 și jumătate p. m.*, iar în cazul că nu se vor prezenta acționari în număr suficient, adunarea generală se va ține la *29 Martie 1928*, în localul institutului din Brad, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea.

2. Raportul Consiliului de Administrație și al Comitetului de Cenzori, Bilanțul anului 1927, distribuirea profitului și darea absolutului.

3. Alegerea alor 4 membri în Consiliul de Administrație pe termen de 3 ani; 1 membru pe 2 ani și 1 membru pe 1 an.

4. Alegerea unui membru în Comitetul de Cenzori pe 2 ani.

5. Fixarea marcelor de prezență pentru Consiliul de Administrație și a cheltuielilor de călătorie pentru Comitetul de Cenzori.

Brad, la 26 Ianuarie 1928.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

ACTIVA

CONTUL BILANȚ încheiat la 31 Decembrie 1927.

PASIVA

Casa numerar	2,717.502.—		Capital societar	5,000.000.—
Disponibil la bănci	2,229.089.—	4,946.591.—	Fond general de rezervă	2,000.000.—
Cambii	19,147.178.—		Fond special de rezervă	550.000.—
Cambii cu acoperire hip.	6,586.086.—	25,733.264.—	Fond de pensuni	1,000.000.—
Credite de cont-curent		4,916.194.—	Fondul filantropic „V. Damian“	30.000.—
Obligațiuni cu caventați	487.033.—		Depuneri spre fructificare	28,323.642.—
Obligațiuni cu acoperire hip.	153.939.—	640.972.—	Diversi creditorii	283.842.—
Participațiuni		1,500.000.—	Dividende nereclamate	24.008.—
Marfă		432.314.—	Reescont	2,418.800.—
Avansuri pe efecte și prețioase		155.465.—	Dobânzi cuvenite anului viitor	768.063.—
Efecte proprii		1,038.393.—	Beneficiu net	1,041.096.—
Depozitul de petrol		240.000.—		
Acționari		1,351.158.—		
Imobile		485.000.—		
Mobilier		100.—		
		41,439.451.—		41,439.451.—

DEBIT

CONTUL PROFIT ȘI PIERDERI la 31 Decembrie 1927.

CREDIT

Cheltuieli de administrație și impozite	3,143.539.—	Dobânzi și beneficii regulate din operațiunile de bancă	3,965.185.—
Beneficiu net	1,041.096.—	Chirii	219.450.—
	4,184.635.—		4,184.635.—

Director executiv:

(ss) Ion Ghișă, expert-contabil.

Brad, la 31 Decembrie 1927.

Pentru contabilitate:

(ss) Maria Vecserdi

Consiliul de Administrație:

(ss) Cornel Lazar, președinte. (ss) Aron Roma, v. președinte. (ss) Dr. Nerva Oncu. (ss) Dr. Teodor Băbuția. (ss) Virgil Balș.
(ss) Ioan Căteanu. (ss) Valer Ambruș. (ss) Andron Bogdan. (ss) Ioan Împărat. (ss) Dr. Iacob Oncu.

Comitetul de Cenzori:

Subsemnatul comitet de cenzori am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte.

Brad, 26 Ianuarie 1928.

(ss) Iosif Comșa, președinte. (ss) Ioan Fugătă. (ss) Ioachim Ivan. (ss) Petru Câmpeanu. (ss) Alexandru Draica.

RAPORTUL COMITETULUI DE CENZORI

Onorată Adunare generală!

Avem onoarea să vă facem cunoscut, că am examinat Bilanțul și Contul de Profit și Pierdere ce vi-s-au prezentat către Consiliul de Administrație, pe gestiunea anului 1927 și le-am aflat exacte și în consonanță cu registrele societății.

În decursul anului 1927 am verificat în mai multe rânduri situația operațiunilor și de fiecare dată ne-am convins despre corectă administrarea societății.

În urma acestor constatări, rugăm să binevoiți să aprobați Bilanțul și Contul Profit și Pierdere, încheiate la 31 Decembrie 1927, să aprobați împărțirea profitului de Lei 1,041.096.—, să primiți toate celelalte propuneri ale Consiliului de Administrație cu care propuneri ne indentificăm, și în fine să binevoiți să dați pentru anul de gestiune 1927, atât Consiliului de Administrație cât și Comitetului de Cenzori descărcarea cuvenită.

Brad, la 26 Ianuarie 1928.

(ss) Iosif Comșa, președinte. (ss) Ioan Fugătă. (ss) Ioachim Ivan. (ss) Petru Câmpeanu. (ss) Alexandru Draica.